

عنوان: دستورالعمل برگزاری کرسی آزاداندیشی

چاپ: معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه اصفهان

طراحی و صفحه آرایی: محمد صالح احمدینیا

تاریخ انتشار: آبانماه ۱۳۹۶

نشانی: دانشگاه اصفهان، معاونت فرهنگی و اجتماعی، واحد طراحی و چاپ

کد پستی: ۸۱۷۴۶۷۳۴۴۱

تلفن: ۰۳۱-۳۷۹۳۲۱۹۸

سایت: <http://korsiha-ui.ir>

دستورالعمل
برگزاری کرسی
آزاداندیشی

دانشجویان کشور عنصر فعالی هستند که می‌توانند در مسائل گوناگون کشور اثربار باشند و عمدۀ این اثرباری به حضور در صحنه و اظهار نظر در موضوعات مختلف است. میدان دادن به دانشجویان برای اظهار نظر تاکید و پژوهش مقام معظم رهبری خطاب به مسئولین کشور است. «یکی دیگر از کارهایی که باید در زمینه‌ی مسائل گوناگون اجتماعی و سیاسی و علمی انجام بگیرد، میدان دادن به دانشجویان برای اظهار نظر. از اظهار نظر هیچ نباید بینناک بود. این کرسی‌های آزاداندیشی که ما گفتیم، در دانشگاه‌ها باید تحقق پیدا کند و باید تشکیل بشود. اگر چنان‌چه بحث‌های مهم تخصصی در زمینه‌ی سیاسی، در زمینه‌های اجتماعی، در زمینه‌های گوناگون حتی فکری و مذهبی، در محیط‌های سالمی بین صاحبان توان وقدرت بحث مطرح بشود، مطمئن‌آمیزی اعاتی که از کشاندن این بحث‌ها به محیط‌های عمومی و اجتماعی ممکن است پیش بیاید، دیگر پیش نخواهد آمد.»

ایشان در جای دیگری تسهیلگری و مدیریت امکان تضارب آراء را جزء وظایف نظام اسلامی برشمرده‌اند. «یکی از وظایف نظام جمهوری اسلامی، حمایت صریح از برخورد افکار به شکل سالم است. اینکار، ظرف و مجوز لازم دارد و این مجراباً استی به وسیله خود دوستان دانشگاهی و حوزوی در بخش‌های مختلف تنظیم شود.»

تاكيد ايشان براین نکته که مجرابوست لازم برای اين اتفاق باید توسيط خود دوستان دانشگاهی در دانشگاه‌ها تنظيم شود، ضروري برهئيه دستورالعمل حاضراست. ذکر اين نکته ضروري است که آيین‌نامه

دستورالعملبرگزاری کرسی آزاداندیشی

مقدمه

فرهنگ هرجامعه برآیندی از افکار و اندیشه‌های متفاوت است. در هرجامعه‌ای نظرات و اندیشه‌ها و تفکرات گوناگون با مبنای نظری متنوعی وجود دارد. در این شرایط پیشرفت و اقتدار کشور و جامعه -که در گروه فاق و وحدت ملی است- تنها یک راه حل دارد و آن راه حل گفتگوست. گفتگو و تضارب آرامیان اندیشه‌ها و تفکرات متنوع و متکثر موجود در داخل جامعه. کرسی‌های آزاداندیشی بسترهای برای تحقق گفتگو و تضارب آراء در فضای جامعه به ویژه در محیط‌های دانشجویی است که وظیفه سنگین‌تری در مقابل پیشرفت فرهنگ، اندیشه و علم در کشور داردند و این پیشرفت به جزا طریق فرهنگ آزاد اندیشی امکان ندارد. به تعبیر مقام معظم رهبری «اگر بخواهیم در زمینه‌ی گسترش و توسعه واقعی فرهنگ و اندیشه و علم حقیقتاً کار کنیم، احتیاج داریم به این که از موهب خدادادی و در درجه اول از آزاداندیشی استفاده کنیم.»

﴿ ماده ۲) کلیات ﴾

در سطح کلان دونوع برنامه مبتنی بر آزاداندیشی وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد. کرسی آزاداندیشی و کرسی نظریه پردازی. تمایز این دو گونه در جدول زیر نشان داده شده است:

کرسی نظریه پردازی	کرسی آزاداندیشی	
اساتید و صاحب‌نظران	دانشجویان	طرفین گفتگو
نظریه پردازی و تولید علم	عقلانی کردن فضای دانشگاه	هدف از گفتگو
مباحث نظری و عملی تخصصی	مباحث فکری، سیاسی و علمی	حوزه مباحث
نهادهای رسمی دانشگاه	تشکلها و فعالیت دانشجویی	متولی برگزاری

این دستورالعمل برای موضوع کرسی‌های آزاداندیشی (صورت اول) نوشته شده است.

کرسی‌های آزاداندیشی توسط وزارت محترم علوم، تحقیقات و فناوری آماده شده است و این دستورالعمل نیز با جهت گیری ذیل در جهت تعالی فضای آزاد اندیشی تهیه شده است:

۱) شفافیت موضوع و آموزش نحوه برگزاری کرسی آزاداندیشی موفق و مؤثر

۲) تسهیلگری اجرا و رفع موانع موجود در فرآیند پیشینی و پسینی برگزاری کرسی آزاداندیشی

۳) طراحی و به کارگیری مکانیزم‌های حمایتی و انگیزشی در جهت ترغیب دانشجویان به برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی

﴿ ماده ۱) اهداف ﴾

- تغییر فضای هیجانی و رادیکالی دانشگاه به سمت فضای عقلانی و فکری

- ایجاد تحرک فکری و تربیت بهتر دانشجویان و افزایش سطح مطلعه

- ایجاد همگرایی و تضارب آراء میان تفکرات متکثروهمدلی بهتر دانشجویان

- عامل گفتمان سازی و تصمیم‌سازی حول مسائل اساسی کشور

- ایجاد جریان سیال فکری و پیشرفت علمی فرهنگی دانشگاه

یکدیگر اداء شود، آغاز روند خلاقیت علمی و تفکر بالنده دینی در این جامعه است و کلید جنبش «تولید نرم افزار علمی و دینی» در کلیه علوم و معارف دانشگاهی و حوزوی زده شده است.^۳ دانشجویان می‌توانند با رعایت اخلاق و منطق در تمامی موضوعات و حوزه‌های نظری و معرفتی اظهار نظر کرده و عقیده خود را بیان کنند. در کرسی‌های آزاداندیشی به جزا اخلاق و منطق هیچ خط قرمزی وجود ندارد.

﴿ ماده ۵) قالب‌ها و ساختارهای آزاداندیشی ﴾

هر کرسی آزاداندیشی بسته به موضوع گفتگومی تواند در یکی از ساختارهای زیر برگزار شود:

ویژگی قالب	توصیف قالب
ویژگی اصلی این مدل مشارکت گسترده دانشجویان در گفتگوهای برای بیشتر موضوعات سیاسی، اجتماعی و عقیدتی مناسب است.	در این مدل، تمام حضار شرکت کننده در برنامه می‌توانند طبق آئین نامه برنامه و در یک مدت زمانی مشخص ثبت نام کرده و برای اظهار نظر اقدام نمایند.
	گفتگوی آزاد دانشجویی

۱۳۸۱/۱۱/۱۶

﴿ ماده ۳) تعریف ﴾

کرسی آزاداندیشی بسته و محفلی است برای گفتگوی آزادانه حول موضوعات مختلف فکری، سیاسی، فرهنگی و علمی. ویژگی اصلی کرسی‌های آزاداندیشی در دانشگاه «محوریت دانشجویان در اظهار نظر» و «حاکمیت عقلانیت و فضای منطقی» در گفتگوهای است. هر محفلی که در آن دانشجویان بتوانند حول یک موضوع مشخص با یکدیگر در یک فضای آزاد، منطقی و اخلاق مدار، گفتگو کنند، مصداقی از یک کرسی آزاداندیشی است.

قابل ذکر است تعداد حضار جلسه، عامل تعیین کننده‌ای در برنامه نیست. جلسات آزاداندیشی می‌تواند از حلقه‌های چند نفره تا جلسات بزرگ چند صد نفره را شامل شود. حتی در قالب برگزاری نیز روش‌های بسیار متنوعی را می‌توان ذکر کرد. از جلسات تخصصی و ساختارمند تا جلسات عمومی تروتیریون‌های آزاد در این فرایند قابل انجام است.

﴿ ماده ۴) ویژگی‌های کرسی آزاداندیشی دانشجویی ﴾

ویژگی‌های کرسی‌های آزاداندیشی دانشجویی با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری و با توجه به تجربیات موجود چندین ساله دانشگاه‌های کشور عبارت اند از سه مؤلفه اخلاق، منطق و آزادی است. به تعبیر مقام معظم رهبری «نباید از آزادی» ترسید و از «منظمه» گریخت و «نقد و انتقاد» را به کالای قاچاق و یا امری تشریفاتی، تبدیل کرد چنانچه نباید بجای مناظره، به «جدال و مراء» گرفتار آمد و بجای آزادی، به دام هتاكی و مسئولیت گیری لغزید.

آن روز که سهم «اخلاق» و سهم «منطق»، همه یکجا و در کنار

ویژگی قالب	توصیف قالب
ویژگی اصلی این مدل علاوه بر تخصصی تر شدن فضای گفتگو، ایجاد امکان نقد نظریه های رایج علمی در حوزه های مختلف علوم انسانی است.	در این قالب گفتگو حول نقد یک نظریه یا یک کتاب یا یک فیلم مشخص انجام می شود. در ابتدای جلسه موضوع ارائه شده و در ادامه مورد نقد و چالش قرار می گیرد.
این قالب برای پیگیری رفع مشکلات و کمک به پیشرفت کشور کاریابی بالایی دارد.	در این مدل نقد عملکرد یکی از مسئولین دانشگاهی یا یکی از مسئولین کشور موضوع کرسی است.

* در تمامی ساختارهای فوق الذکر به کارگیری یک نفر کارشناس علمی جهت تشریح موضوع جلسه پیشنهاد می شود.

ویژگی قالب	توصیف قالب
مناظره دانشجویی	در این مدل موضوع گفتگو، یک موضوع دوقطبی است که بین به دلیل دوقطبی شدن آن و بالا رفتن کیفیت گفتگوها نسبت به مدل قبلی است. در این مدل موضع که ممکن است از دونفر تا چندین نفر را شامل شود، مورد بحث و واکاوی قرار می گیرد.
میزگرد دانشجویی	در این الگو، موضوع گفتگوبه بیش از دو موضوع شکسته شده و از جوانب بیشتری مورد بررسی قرار می گیرد.

✿ ماده ۷) مکان برگزاری برنامه

مکان برگزاری برنامه نیز می‌تواند آمفی تئاتر، کلاس‌های دانشکده، سالن‌های کنفرانس، مساجد یا نمازخانه‌ها، خوابگاه‌ها و صحن دانشگاه را شامل شود و محدودیتی وجود ندارد.

✿ ماده ۸) نقش مجری کارشناس و نقش حضار در برنامه

در هر برنامه آزاداندیشی، حضور یک فرد با عنوان مجری کارشناس ضروری است. مجری کارشناس وظیفه مدیریت جلسه را بر عهده دارد. این فرد کسی است که علاوه بر توانایی اداره فضای جلسه و مدیریت گفتگوها، به موضوع برنامه نیز سلط داشته و می‌تواند گفتگوها را ذیل موضوع برنامه متمنکز کند و از پراکنده‌گویی و خارج شدن از موضوع جلوگیری به عمل آورد. وظیفه دیگر مجری کارشناس شرح وبسط موضوع برنامه در ابتدای برنامه و پیش از آغاز گفتگوهاست تا زوایای بحث و محورهای اصلی موضوع روشن شود. مجری کارشناس می‌تواند یکی از دانشجویان دانشگاه و یا یکی از اساتید دانشگاه باشد. حضار در برنامه کرسی آزاداندیشی با توجه به قالب برگزاری برنامه تعریف می‌شود. در عمدۀ قالب‌ها نظریه گفتگوی آزاد دانشجویی، کرسی نقد، تربیون آزاد و ... حضار برنامه نقش فعال داشته و می‌تواند در گفتگوهای شرکت نماید. در قالب‌های دیگر نظریه‌مناظرات دانشجویی اگرچه حضار برنامه شنونده بوده اما در انتهای برنامه با برگزاری پرسش و پاسخ نقش خود را در جهت دادن به موضوع ایفا کرده و می‌توانند در موضوع برنامه اظهار نظر نمایند. به تعبیر دیگر در تمامی قالب‌های برگزاری کرسی آزاداندیشی به دلیل درگیر شدن مخاطبان با موضوع برنامه حق اظهار نظر برای تمامی حضار وجود دارد.

✿ ماده ۶) موضوعات آزاداندیشی

کرسی‌های آزاداندیشی می‌توانند موضوعات مختلف فکری، سیاسی، علمی، فرهنگی، اقتصادی، عقیدتی، هنری و ... را شامل شود. در یک دسته‌بندی کلی دو دسته موضوع برای کرسی‌های آزاداندیشی وجود دارد؛ ۱) موضوعات عمومی و ۲) موضوعات تخصصی.

دسته‌های موضوعی	توصیف موضوع
موضوعات عمومی	<p>موضوعات عمومی شامل کلیه موضوعات فکری، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است که به همه دانشجویان دانشگاه مرتبط می‌شود و تمامی رشته‌های تحصیلی می‌توانند در آن برنامه اظهار نظر کنند.</p>
موضوعات تخصصی	<p>موضوعات تخصصی، موضوعاتی است که حول هر رشته دانشگاهی شکل می‌گیرد و به محتوای آن رشته و مسائل کشور که به آن حوزه تخصصی برمی‌گردد، می‌پردازد.</p>

﴿ ماده ۹) اخذ مجوز ﴾

واحد کرسی‌های آزاداندیشی معاونت فرهنگی اجتماعی دانشگاه مرجع بررسی درخواست‌ها و صدور مجوز برای کرسی‌های آزاداندیشی است. این واحد موظف است در اسرع وقت به درخواست‌ها پاسخ دهد. برای درخواست برگزاری کرسی آزاداندیشی، محدودیت ویژه‌ای وجود نداشته و مجوز برگزاری برنامه با اولویت در دستور کار مسئولین دانشگاه است.

﴿ ماده ۱۰) حمایت از متصدیان و فعالان آزاداندیشی ﴾

معاونت فرهنگی اجتماعی دانشگاه رسماً اعلام می‌کند، در صورت رعایت مؤلفه اخلاق و منطق در برگزاری کرسی آزاداندیشی، اظهارنظرها و ابراز عقیده‌ها، محرومیت و یا هیچ‌گونه هزینه دیگری را برای دانشجویان به همراه نخواهد داشت و این اقدام پیرو آیین‌نامه مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در چارچوب مطالبات مقام معظم رهبری و قانون کشور است.

۱,۲. مدیریت جلسه	.۲ اقدامات حین برنامه
۲,۲. مستندسازی جلسه	
۱,۳. بازتاب جلسه	.۳ اقدامات پس از برنامه
۲,۳. تداوم ارتباط با مخاطبان برنامه	
۳,۳. پیگیری مسائل مطرحه در جلسه	
۴,۳. بازطراحی و برگزاری برنامه بعدی	

◀ توضیح اقدامات (گام به گام)

✿ ۱. اقدامات قبل از برنامه

◀ ۱,۱. انتخاب موضوع، محورها و عنوان برنامه

■ اولین قدم در برگزاری کرسی آزاداندیشی، موضوع برنامه یا مسئله مشخص برای برگزاری برنامه است. چه مسئله‌ای می‌تواند ظرفیت گفتگو را در فضای دانشگاه فراهم آورد. پس انگیزه درونی و مسئله باید عامل حرکت به سمت کرسی آزاداندیشی باشد. ابلاغها و دستورها منجریه کرسی آزاداندیشی موفقی نخواهد شد.

■ مسئله دوم تمایز میان موضوع و عنوان است. موضوع برنامه، محور اصلی گفتگوها و هدف متولی از برگزاری برنامه است، اما عنوان واژه و عبارتی است که متأثر از موضوع در تبلیغات برنامه به نمایش

چگونه کرسی آزاداندیشی خوبی برگزار کنیم؟

برای برگزاری یک کرسی آزاداندیشی موفق و اثربخش در فضای دانشجوی اقداماتی لازم است که در سه بخش گردآوری شده است:

۱. انتخاب موضوع، محورها و عنوان برنامه	۱,۱
۲,۱. انتخاب قالب برگزاری برنامه	
۳,۱. انتخاب مکان برگزاری برنامه	
۴,۱. تبلیغات مؤثربرای برنامه	
۵,۱. ایجاد آمادگی در طرفین گفتگو	

خط امام: صحیفه امام یا دفترچه خاطرات بعضی‌ها!

- وارثان خط امام چه کسانی هستند؟
- امام: کاریزما یا ولی فقیه
- امام: در موزه، در حاشیه یا در متن؟!
- مخالف آمریکا یا در فکر رابطه با آمریکا؟!
- فرزندان امام؛ مادی یا معنوی؟!

۹.
۸.
۷.
۶.

هنوز آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند؟

- رابطه با آمریکا؛ مرز آرمان خواهی و منافع ملی
- از آمریکا چه گرفته‌ایم، به آمریکا چه داده‌ایم؟
- از ذلت کودتای ۲۲ مرداد تا فشار تحریم‌های هوشمند
- استقلال طلبی یا جهانی شدن؟!
- رابطه یا مذاکره؟!
- فرصت تاریخی یا عبرت تاریخی؟!

۵.
۴.
۳.

درمی‌آید. کارکرد اصلی عنوان، جذب مخاطب به برنامه است در نتیجه عنوان انتخاب شده باید جذاب، چالشی و به روز باشد تا دانشجویان را به سمت شرکت در برنامه جلب نماید.

■ خوب است ذیل موضوع برنامه، محورهای چالش برانگیزنیز معرفی شود تا زمینه‌های تضارب آراء مشخص شود و نشان داده شود، این موضوع ارزش گفتگو کردن را دارد. در ادامه مثال‌هایی برای تقریب به ذهن آمده است. در جدول زیر ستون سمت راست جذاب تر است یاستون سمت چپ؟!

عنوان و زیرعنوان‌ین چالش برانگیز

موضوع

واجب فراموش شده، یانا نقض

- امریبه معروف یا نقض حریم خصوصی
- همه را نقد می‌کنم، اما نقد نمی‌پذیرم!
- نهی از منکر، انجام وظیفه یا بروز کینه‌های درونی؟!

روسری من به تو چه ربطی دارد؟
منکرفردی یا حکومتی؟ بی‌حجاب مقصص است یا مدیر؟

منکرات اخلاقی یا مفاسد اقتصادی
هزارمیلیاردی؟

از منکر
نهی
برخورد
با
منکر

آزاداندیشی صرفاً محل پاسخگویی به شباهت فکری و سیاسی نیست بلکه باید جریان ساز و موج اولی باشد.

علاوه بر جذابیت در انتخاب عنوان لازم است عنوان انتخابی و محورهای گفتگو جانبدارانه نباشد به ویژه در موضوعات سیاسی. مخاطب باید بداند قبل از مورد موضوع داوری نشده و محل بحث و گفتگوی واقعی است.

استفاده از نظرسنجی در میان دانشجویان برای انتخاب موضوع نیز روش مؤثری برای درگیر کردن بدنه گسترهای از مخاطبان با موضوع است.

۱.۲. انتخاب قالب برگزاری برنامه

قالب برگزاری برنامه باید براساس موضوع برنامه و شرایط دانشکده انتخاب شود. برای موضوعات تخصصی تر باید از قالب‌ها و ساختارهای علمی تر و منطقی تر استفاده کرد، نظیر میزگردهای تخصصی و یا کرسی‌های نقد نظریه و برای موضوعات عمومی تر و سیاسی باید از قالب‌های فعل تر مثل مناظره و یا گفتگوی آزاد دانشجویی بهره برد.

۱.۳. انتخاب مکان برگزاری برنامه

انتخاب مکان برگزاری برنامه مؤلفه پسندیدی است که با توجه به موضوع برنامه و ساختار برگزاری برنامه انتخاب می‌شود. مکان‌های مرسوم در برگزاری کرسی آزاداندیشی هر کدام شرایط ذیل را دارا هستند:

■ انتخاب موضوع بر عهده متولی اجرایی است و باید با توجه به دغدغه‌های فرد یا تشکل انتخاب شود اما ویژگی هایی در انتخاب موضوع وجود دارد که موجب تأثیرگذاری بالاترین‌نامه می‌شود؛

■ موضوع باید موضوعیت داشته باشد! و جزم مسائل اساسی و مهم کشور باشد. مثلاً بحث حول مدل توسعه کشور در مقایسه با موضوع حجاب دانشجویی!

■ موضوع باید به روز و مناسب با اقتضایات و تحولات فضای جامعه باشد. مثلاً موضوع انتخابات ریاست جمهوری پیش رو در برابر موضوع اعدام‌های دهه ۶۰

■ موضوع باید بیش از حد عمیق و یا بیش از حد سطحی باشد. مثلاً تقابل نگاه فلسفی ملاصدرا و پوپر در دانشکده‌های غیرفلسفه موضوعی عمیق و غیرمتناسب با فضای فکری دانشجویان است و از طرف دیگر موضوعاتی حول وضعیت باشگاه‌های لیگ برتر فوتبال یا مباردات بازیکنان اگرچه شاید برای تعدادی از دانشجویان جذاب باشد ولی بیش از اندازه سطحی بوده و مناسب نمی‌باشد.

■ موضوعات باید مورد توجه و مورد دغدغه‌ی عموم دانشجویان دانشگاه باشد. به ویژه موضوعات علمی و گفتگو حول مسائل کشور در یک حوزه تخصصی می‌تواند موضوع جذابی برای گفتگو در سطح دانشکده باشد.

■ موضوع باید ایجابی، روبه جلو و غیرمنفعل باشد. کرسی

۱.۵. آمادگی محتوایی طرفین گفتگو

در هر برنامه آزاداندیشی طرفینی وجود دارد که ممکن است از دو نفر تا چند ده نفر را شامل شود. آمادگی محتوایی افراد عامل مهمی در داغ شدن و گرفتن برنامه است. باید برای آن برنامه ریزی کرد. با برگزاری جلسات کوچک تر قبل از جلسه اصلی، با توزیع نشریه حول موضوع گفتگو... باید فضای محتوایی گفتگوراکم و بیش ایجاد کرد. یا می‌توان قبل از برنامه از طرفین مناظره یا میزگرد یادداشت‌هایی با محوریت موضوع جلسه درخواست کرد. اگراندیشهای وجود نداشته باشد، آزاداندیشی‌ای هم وجود نخواهد داشت.

۲. اقدامات حین برنامه

۲.۱. مدیریت جلسه

در زمان برگزاری جلسه مهم ترین مسئله مدیریت جلسه است. برای این مهم وجود یک مجری کارشناس که نسبت به موضوع مطالعه کافی داشته باشد، ضروری است. مهم ترین وظیفه دبیر جلسه حفظ فضای عقلایی و منطقی جلسه است و اینکه گفتگوها حول موضوع جلسه صورت پذیرد. در برنامه آزاداندیشی نیازی به داور به معنای مصطلح وجود ندارد و اساساً قضاوتی راجع به اندیشه‌های در برنامه لازم نیست صورت پذیرد، عمله هدایت بحث به معنای نگهداشتن گفتگوهای در چارچوب موضوع و هدف جلسه است.

مکان	ویژگی‌ها
کلاس	برنامه‌ی نسبتاً رسمی، جمعیت متوسط، حساسیت پایین
آمفی‌تئاتر	برنامه‌ی رسمی، جمعیت بالا، حساسیت بالا
سالن کنفرانس	برنامه‌ی رسمی، جمعیت کم، حساسیت پایین
مسجد یا نمازخانه	برنامه‌ی رسمی، جمعیت بالا، حساسیت پایین
صحن دانشگاه	برنامه‌ی نسبتاً غیررسمی، جمعیت بسیار بالا، حساسیت بسیار بالا
خوابگاه‌ها	برنامه‌ی رسمی و هم غیررسمی، جمعیت متغیر، حساسیت پایین

۲.۲. تبلیغات مؤثر برنامه

یکی از عوامل مهم در موفقیت کرسی آزاداندیشی، تبلیغات مؤثر برنامه است. برنامه باید دیده شود تا مورد استقبال واقع شود و دیده شدن مهارت نیازدارد. ابزارها و ایده‌های متنوع و فراوانی برای تبلیغات وجود دارد اما نکته مهم در همه آنها خلاقیتی است که باعث دیده شدن تبلیغ بشود. باید تبلیغات برنامه هم قسمتی از کاراصلی در نظر گرفته شود.

اتفاقات جلسات و ... قرار گیرد، فرد مستعدی برای حضور در برنامه‌های بعدی خواهد شد. به تعبیر ساده تر هر دانشجو بازحمت به یک برنامه می‌آید، اگر آمد نباید او را از دست داد.

۳.۲. پیگیری مسائل مطروحه در برنامه

در هر کرسی آزاداندیشی مسائلی مطرح می‌شود که قابلیت پیگیری دارد. مثلاً اگر در مورد یکی از مسائل و مشکلات کشور کرسی ای برگزار شد و حاصل جلسه آسیب‌شناسی و گفتگوها بیان حول راهکارهای احتمالی صورت گرفت، اگر این برنامه و گفتگوها مکتوب و به مسئولین مرتبط کشور در آن موضوع ارجاع داده شود، هم برای کشور مفید خواهد بود و هم انگیزه فراوانی برای شرکت‌کنندگان در جلسه خواهد داشت.

۳.۳. طراحی و اجرای برنامه بعدی

طراحی و اجرای کرسی آزاداندیشی بعدی خود عاملی در ساخت فضای آزاداندیشی در داخل دانشگاه است. برنامه‌ها باید مستمر و پر تکرار برگزار شود. با چند برنامه فرهنگ دانشجویی و دانشگاهی تغییری نخواهد کرد. برگزاری متعدد و متنوع کرسی آزاداندیشی مهمترین عامل در تغییر این فرهنگ است.

۳.۴. مستندسازی جلسه

مستندسازی جلسه و گفتگوها و اتفاقات آن، اقدام لازم دیگری است که زیرساخت پیگیری اقدامات پس از برنامه است و باید با دقیقت صورت پذیرد. در جلسات مناظره یا گفتگوی آزاد به ویژه در موضوعات عقیدتی و سیاسی ضروری بر ضبط صوتی یا فیلم برداری کامل برنامه نیست و تصویربرداری به صورت گزارشی و عکاسی توصیه می‌شود که امنیت و آزادی برنامه را تحت تأثیر قرار ندهد.

۳.۵. اقدامات پس از برنامه

۳.۶. بازتاب برنامه

هر کرسی آزاداندیشی باید به خوبی بازتاب خبری داده شود. هرچه اخبار کرسی‌های آزاداندیشی بیشتر شود، فضای دانشگاه بیشتر به سمت گفتگو حرکت خواهد کرد و این به معنی مخاطب بالاتر و گستردگر برنامه بعدی است. در انواع ابزارهای مکتوب مثل نشریه و مجازی مثل تلگرام باید خبر برنامه و گفتگوها منتشر شود.

۳.۷. تداوم ارتباط با مخاطبان برنامه

هر دانشجویی ممکن است یکباره با توجه به موضوع مورد علاقه خود در برنامه شرکت کند، اگر در همان برنامه اطلاعات شرکت‌کنندگان ثبت شود و در ادامه به صورت مستمر در جریان برنامه‌ها، تبلیغات،

دستورالعمل برگزاری
کرسی آزاد اندیشی

W W W . K O R S I H A - U I . I R